

היום הרביעי כנגד דוד, שכתוב בו (שם) יהי מארת. מארת חסר, שהרי כנסת ישראל אין לה אור משלה, אלא מה שנתן לה על ידי הצדיק. כף גם דוד, שכתוב בו (תהלים פו) עני ואביון אני, ואין לו חיים, אלא מה שנתן לו מימי אדם הראשון ע' שנים.

היום החמישי כנגד משה. היום הששי כנגד אהרן. ואותם ששת ימי בראשית למטה, כנגד ששת ימי בראשית שלמעלה. ומי הם ששת ימי בראשית שלמעלה? אותם הרמוזים בכתוב (דה"א כט) לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההודו פי כל וגו', לך ה' הממלכה. והם חלקם של הצדיקים בסוד הזה, הגדלה - זה אברהם. הגבורה - יצחק. התפארת - יעקב. הנצח - חלקו של משה. ההודו - חלקו של אהרן. פי כל - כנגד חלקו של יוסף. הממלכה - חלקו של דוד. ויוסף נקרא שבת למטה, כנגד צדיק חי העולמים, שנקרא שבת למעלה. ומשום כף פתוח (דברים ט) על פן צוף ה' אלהיך לעשות את יום השבת.

בא וראה, כשרצו ישראל לכבש את ארץ כנען, הקיפו אותה ששה ימים, פעם אחת בכל יום, כנגד אותם ששה צדיקי אמת שעליהם העולם מתקיים. וביום השביעי שבע פעמים, כנגד יום השבת, שהוא כנגד צדיק, שהוא זן את כלם ומקים אותם, שכתוב (משלי ט) חצבה עמודיה שבעה. וכתוב (שם ו) וצדיק יסוד עולם. הוא היסוד והעקר של כל אותם צדיקים, ואם לא זכותם של הצדיקים - לא יכלו לכבשה. זהו שכתוב (דברים ט) לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת כו', ולמען הקים את הדבר אשר

יומא רביעאה, לקבליה דדוד. דכתיב ביה, (שם א יד) יהי מארת. מארת חסר, דהא כנסת ישראל לית לה נהורא מדילה, אלא מה דאיתייהב לה על ידא דצדיקא. הכי נמי דוד, דכתיב ביה (תהלים פו א) עני ואביון אני, ולית ליה חיים, אלא מה דאתיהיב ליה מימי דאדם קדמאה, שבעין שנין.

יומא חמישאה, לקבליה דמשה. יומא שתיאה, לקבליה דאהרן. ואינון ששת ימי בראשית לתתא, לקביל ששת ימי בראשית דלעילא. ומאן אינון ששת ימי בראשית לעילא. אינון דרמיזו בקרא, (דה"א כט א) לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההודו פי כל וגו' לך ה' הממלכה. ואינון חולקהון דצדיקיא ברזא דא, הגדלה: דא אברהם. הגבורה: יצחק. התפארת: יעקב. הנצח: חולקא דמשה. ההודו: חולקא דאהרן. פי כל: לקביל חולקא דיוסף. הממלכה: חולקא דדוד. ויוסף שבת אקרי לתתא, לקביל צדיק חי העולמים, דאקרי שבת לעילא. ובגין כף פתיב, (דברים טו) על פן צוף ה' אלהיך לעשות את יום השבת.

תא חזי, פד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען, אקיפו לה שיתא יומין, זמנא חדא בכל יומא, לקביל אינון שית זכאי קשוט דעליהון מתקיים עלמא. וביומא שביעאה שבע זמנין, לקביל יומא דשבתא, דאיהו לקביל צדיק, דאיהו זן לכולהו, ומקיים להון, דכתיב (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה. וכתיב (שם יכה) וצדיק יסוד עולם. איהו יסודא ועיקרא דכל אינון זכאין, דאי לא זכותהון דצדיקיא, לא הוו יכלין למכבשה. הדא הוא דכתיב, (דברים ט ה) לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא

נשבע ה' לאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם כּו'.
כִּבְדֹּךָ אֶת אָבִיךָ (שמות כ), בְּסוּד
הַנִּצָּח, שְׁאַחֲזוּ בָּהּ מִשָּׁה, וּמִיִּנִיק
אוֹתָהּ, שְׁהָרִי מִשָּׁה הִיָּה מוֹקִיר
אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה. בֹּא
וּרְאֵה, אִם הַתּוֹרָה לֹא הִיָּתָה נִתְּנָת
עַל יְדֵי מִשָּׁה, הַנְּבִיא הַגְּדוֹל, לֹא
הָיוּ בְּנֵי אָדָם מְפִירִים אֶת הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְלֹא הָיוּ מוֹקִירִים אוֹתוֹ,
שְׁהָרִי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה לוֹמֵד אָדָם
אֶת עֲבוֹדַת רְבוּנוֹ, וּמוֹקִיר אֶת
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוֹם כֵּן
כִּבְדֹּךָ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, הוּא
כִּנְגַד מִשָּׁה.

דְּבַר אַחַר, כִּבְדֹּךָ אֶת אָבִיךָ - זו
תּוֹרָה שֶׁבְּכֻתָּב. וְאֶת אִמְךָ - זו
תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה. שְׁכֻמוֹ שֶׁהָאֵב
נוֹתֵן שְׁפַע לְאֵם, כֵּן גַּם הַתּוֹרָה
שֶׁבְּכֻתָּב נוֹתֵנָת שְׁפַע לַתּוֹרָה
שֶׁבְּעַל פִּה.

לֹא תִרְצַח (שם כ יג), כִּנְגַד דְּרַגַּת הַהוֹד,
שְׁאַחֲזוּ בָּהּ אֶהְרֹן. וּמִשּׁוֹם כֵּן לֹא
תִרְצַח. מִשּׁוֹם שֶׁכֹּאֲשֶׁר הוֹרְגִים
אֶת הָאָדָם, נוֹטְלִים מִמֶּנּוּ הַזִּיו
וְהַהוֹד הַעֲלִיּוֹן הַהוּא שְׁעֵלְיוֹ. זֶהוּ
שְׁכֻתוֹב (דניאל י) וְהוֹדִי נִהַפֵּךְ עָלַי
לְמִשְׁחִית. וּמִשּׁוֹם כֵּן הַזְּהִיר
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי הָאָדָם,
שְׁאוֹתוֹ הִפִּי הַעֲלִיּוֹן שְׁנֵתֵן לָהֶם,
שְׁלֹא יִטְלוּ אוֹתוֹ מֵהֶם. וַיֵּשׁ (והוא)
גַּם סוּד הַשְּׁלוֹם, וּמִשּׁוֹם כֵּן עוֹמֵד
אֶהְרֹן לְכַפֵּר, לְשַׁחַט זֶבַח קֹדְשִׁים,
וְעַל פִּיּוֹ (הִיא אִמֶּר) (דברים כ) כִּפֵּר
לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

לֹא תִנְאַף (שמות כ), בְּסוּד הַמַּלְכוּת
(שֶׁל הַצְּדִיק), שְׁאַחֲזוּ בָּהּ מִי שְׁאַחֲזוּ.
וְהוּא סוּד הַחֻקָּה, שְׁהָרִי כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל אֵין מִתְחַבְּרֵת אֶלֶּא בְּאוֹתוֹ
שְׁרָאוּי לָהּ, שֶׁהוּא צְדִיק יְסוּד
עוֹלָם. דְּבַר אַחַר, כֵּן לְמַדְּנֵנוּ בְּסוּד
הָאִמּוּנָה, כִּבְדֹּךָ - כִּנְגַד כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. לֹא תִרְצַח - כִּנְגַד דְּרַגַּת
הַנִּצָּח. לֹא תִנְאַף - כִּנְגַד דְּרַגַּת
הַהוֹד.

לְרִשְׁתּוֹ וְכו', וְלִמְעַן הַקִּים אֶת הַדְּבַר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
ה' לְאַבְתֶּיךָ לְאַבְרָהָם וְכו'.

כִּבְדֹּךָ אֶת אָבִיךָ (שמות כ יב), בְּרוּזָא דְנִצָּח, דְּאַחִיד
בָּהּ מִשָּׁה, וְיִנִּיק לָהּ, דִּהָא מִשָּׁה הָוָה
אוֹקִיר לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרֵייתָא. תָּא
חֲזִי, אֵי לֹאוֹ אוֹרֵייתָא דְאַתֵּיהֵבַת עַל יְדוּי
דְּמִשָּׁה נְבִיאָה רַבָּא, לֹא הָוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נְשָׂא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא הָוּוּ מוֹקִירִין לִיהָ,
דִּהָא עַל יְדָא דְאוֹרֵייתָא אוֹלִיף בְּרִי נֶשׁ פּוֹלְחָנָא
דְּמֵאֲרִיָּה, וְאוֹקִיר לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּבְגִין כֵּן כִּבְדֹּךָ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, לְקַבֵּיל
דְּמִשָּׁה אִיהוּ.

דְּבַר אַחַר, כִּבְדֹּךָ אֶת אָבִיךָ, זו תּוֹרָה שֶׁבְּכֻתָּב.
וְאֶת אִמְךָ, דִּיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה. דְּכֻמָּא
דְּאַבָּא יְהִיב שְׁפַע לְאִמָּא, הַכִּי נִמְי יְהִיב שְׁפַע
תּוֹרָה שֶׁבְּכֻתָּב לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה.

לֹא תִרְצַח (שם כ יג), לְקַבֵּיל דְּרַגָּא דְּהוּד, דְּאַחִיד
בָּהּ אֶהְרֹן. וּבְגִין כֵּן לֹא תִרְצַח. בְּגִין דְּכִד
קְטָלִין לִיהָ לְבַר נֶשׁ, הַהוּא זִיּוּא וְהוּד עֵילְאָה
דְּעֵלְיָה, נְטָלִין מִנֵּיהָ. הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (דניאל י
ח) וְהוֹדִי נִהַפֵּךְ עָלַי לְמִשְׁחִית. וּבְגִין כֵּן אֶזְהִיר
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנֵי נְשָׂא, דִּהָהוּא
שׁוּפְרָא עֵילְאָה דִּיהִב לוֹן, דְּלֹא יִטְלוּן לִיהָ
מִנְהוֹן. וְאִית (ואיחו) נְמִי רִזָּא דְשְׁלָמָא, וּבְגִין כֵּן
קָאִים אֶהְרֹן לְכַפֵּר, לְנִכְסָא נִכְסַת קוּדְשִׁין.
וְעַל פּוּמִיָּה (הוּא אִמֶּר) (דברים כא ח) כִּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

לֹא תִנְאַף (שמות כ יד), בְּרוּזָא דְּמַלְכוּת (נִיא דְּצְדִיק).
דְּאַחִיד בָּהּ מֵאֵן דְּאַחִיד. וְאִיהוּ רִזָּא
דְּחֻקָּמָתָא, דִּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֶתְחַבְּרֵת
אֶלֶּא בְּהָהוּא דְחֲזִי לָהּ, דְּאִיהוּ צְדִיק יְסוּד
עוֹלָם. דְּבַר אַחַר, הַכִּי אוֹלִיפְנָא בְּרוּזָא
דְּמֵהִימְנוּתָא. כִּבְדֹּךָ, לְקַבֵּיל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. לֹא
תִרְצַח, לְקַבֵּיל דְּרַגָּא דְנִצָּח. לֹא תִנְאַף, לְקַבֵּיל
דְּרַגָּא דְּהוּד.

דָּבָר אַחֵר, כַּבֵּד - כַּנְגֵד יְהִי מֵאֲרֹת, שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. לֹא תִרְצַח - כַּנְגֵד (בְּרֵאשִׁית א) יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה. מִשּׁוּם כֶּךָ, נֶפֶשׁ חַיָּה אֵל תִּהְרַג. לֹא תִנְאַף - כַּנְגֵד (שם) תִּזְוָא הָאֲרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. מִשּׁוּם כֶּךָ, לֹא תִנְאַף בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה מִינָהּ, שְׂאִינָה בֵּת זִוְגָהּ.

לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד - זֶהוּ סִיּוּמָם שֶׁל עֲשֵׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, כַּנְגֵד עֲתִיק הָעֲתִיקִים, הִרְאִישִׁית שֶׁל הַפֶּל, לְאַחֲזוֹ הַסּוּף בְּרֵאשִׁי, וְשִׁיחָהּ הַכֹּל אַחַד. וְזֶה שְׂאִין מִתְחִיל בָּהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה, לְלַמֵּד סוּד עֲלִיוֹן עַד לְאִיזָה מְקוֹם נִתְּנָה רְשׁוּת לְמַשֶּׁה לְהַתְּבוּנָה, וּמֵאִיזָה מְקוֹם קָבַל תּוֹרָה, שֶׁהִיא מְזַעֵר אֲנָפִין.

וּמִשּׁוּם כֶּךָ אָמַר שְׁבַע אֲמִירוֹת, כַּנְגֵד שְׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁרְמוּזוֹת בְּכַתּוּב שֶׁל לֶךְ ה' הַגְּדֹלָה וְגו'. וְעַד אוֹתוֹ הַמְּקוֹם הַתְּבוּנָה מִשֶּׁה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (דברים ה) פְּנִיִם בְּפָנִים דְּבָר ה' עִמָּכֶם. פְּנִיִם - זֶה הַבֵּן הַקְּדוֹשׁ. בְּפָנִים - זֶה הַבֵּת.

פְּנִיִם - זֶה הַבְּרִית. בְּפָנִים - זֶה הָאֲרוֹן. וְכִיּוֹן שֶׁהַתְּחַבְּרוֹ, דְּבָר ה'. וּמֵאִי נִיהוּ. שְׁבַע אֲמִירוֹת, בְּאִינוֹן תִּלְתָּא דְּרָגִין עֵילָאִין דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, אֲתֵאֲמָרוּ לְקַבְּלֵיהוֹן תִּלְתָּא אֲמִירוֹן בְּתֵרָאִין, וְסִלְיקוּ מִתְּתָא לְעֵילָא.

וְאָמַר לֹא תִגְנֹב, לְקַבְּלֵי אִימָא עֵילָאָה, בִּינָה, דִּינְקָא מְחַכְמָה. וּמֵאֵן דְּאִית בִּיהַּ בִּינָה, אִיקְרִי מִבֵּין דְּבָר מִתּוּף דְּבָר. כְּמֵאֵן דְּגָנִיב (דף נה ע"ב) וְנָסִיב מַה דְּאִית בְּלִבָּא דְּחָכָם, דְּאוּלִּיף לִיהַּ חֲכָמְתָא, וְאוּלִּיף לִיהַּ אוּרְיִיתָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּרִי לְגַבִּיהַּ בִּינָה לִינְקָא מְחַכְמָתָא. גְּנִיבָא אִית מִסְטָרָא אַחְרָא דְּאָסִיר, וְאָמַר לֹא תִגְנֹב סֵתָם.

לֹא תַעֲנֶה, לְקַבְּלֵי דְרָגָא עֵילָאָה דְּחַכְמָתָא. שְׁהַרִי אֵין יְכוֹל אָדָם

דְּבָר אַחֵר, כַּבֵּד, לְקַבְּלֵי (בְּרֵאשִׁית א יד) יְהִי מֵאֲרֹת, דְּעוּבָדָא דְּבְרֵאשִׁית. לֹא תִרְצַח, לְקַבְּלֵי (שם א כ) יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה. בְּגִין כֶּךָ נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא תִקְטוּל. לֹא תִנְאַף, לְקַבְּלֵי (שם א כד) תִּזְוָא הָאֲרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. בְּגִין כֶּךָ, לֹא תִנְאַף בְּאִיתְתָּא דְלָאוּ מִינָהּ, דְלָאוּ אִיהִי בֵּת זִוְגָהּ.

לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד. דָּא הוּא סִיּוּמָא דְעֲשֵׂר אֲמִירוֹן דְּאוּרְיִיתָא, לְקַבְּלֵי עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין, רֵאשִׁיתָא דְכָלָא לְאַחְדָּא סוּפָא בְּרִישָׁא, וְלִמְהוּי פְּלָא חַד. וְהֵאִי דְלָא שְׂאִרִי בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא. לְאוּלְפָּא רְזָא עֵילָאָה, עַד אֵן אֲתַר אֲתִיחֵיב רְשׁוּתָא לְמַשֶּׁה לְאַסְתְּפִלָּא, וּמֵאֵן אֲתַר קַבִּיל אוּרְיִיתָא, דְּהוּא מְזַעֵר אֲנָפִין.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר שְׁבַע אֲמִירוֹן, לְקַבְּלֵי שְׁבַע דְּרָגִין עֵילָאִין, דְּרְמִיזִין בְּקִרְא (דח"א כט יא) דִּלְךָ ה' הַגְּדֹלָה וְכו'. וְעַד הַהוּא אֲתַר אֲסְתְּפִל מִשֶּׁה, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (דברים ה) פְּנִיִם בְּפָנִים דְּבָר ה' עִמָּכֶם. פְּנִיִם, דָּא בְּרָא קְדִישָׁא, בְּפָנִים, דָּא בְּרֵתָא.

פְּנִיִם, דָּא בְּרִית. בְּפָנִים, דָּא אֲרוֹן. וְכִיּוֹן דְּאֲתַחְבְּרוּ, דְּבָר ה'. וּמֵאִי נִיהוּ. שְׁבַע אֲמִירוֹן, בְּאִינוֹן תִּלְתָּא דְּרָגִין עֵילָאִין דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, אֲתֵאֲמָרוּ לְקַבְּלֵיהוֹן תִּלְתָּא אֲמִירוֹן בְּתֵרָאִין, וְסִלְיקוּ מִתְּתָא לְעֵילָא.

וְאָמַר לֹא תִגְנֹב, לְקַבְּלֵי אִימָא עֵילָאָה, בִּינָה, דִּינְקָא מְחַכְמָה. וּמֵאֵן דְּאִית בִּיהַּ בִּינָה, אִיקְרִי מִבֵּין דְּבָר מִתּוּף דְּבָר. כְּמֵאֵן דְּגָנִיב (דף נה ע"ב) וְנָסִיב מַה דְּאִית בְּלִבָּא דְּחָכָם, דְּאוּלִּיף לִיהַּ חֲכָמְתָא, וְאוּלִּיף לִיהַּ אוּרְיִיתָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּרִי לְגַבִּיהַּ בִּינָה לִינְקָא מְחַכְמָתָא. גְּנִיבָא אִית מִסְטָרָא אַחְרָא דְּאָסִיר, וְאָמַר לֹא תִגְנֹב סֵתָם.

לֹא תַעֲנֶה, לְקַבְּלֵי דְרָגָא עֵילָאָה דְּחַכְמָתָא.